

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In chestia catehizației

Un semn caracteristic al vremii s'a strecurat în zilele trecute printre multe articole senzaționale ale gazetelor din capitală, o acțiune nouă, la aparență neînsemnată, dar cu urmări dezastruoase pentru biserică în general.

Corpul profesoral dela școala comercială superioară de fete din capitală a adus într'una din conferințele sale hotărârea unanimă să întreprindă pașii necesari, pentruca din învățământ să se înlăture catehizația tuturor confesiunilor, și în locul acesteia să se ia în plan un curs special de morală socială, împărțit pe trei ani, cu două ore pe săptămână.

La hotărârea aceasta s'au grăbit să se alăture încă două școli comerciale de fete și două de băieți din capitală. Și după ce actul acesta va colinda pe la toate școlile din țară, se vor mai afla multe corpuri profesoriale, care vor aderă la conclud.

Insași comisia administrativă a comitatului Pesta a înregistrat în ședința sa din urmă cuvinte grele împotriva cateheților iesiți din capitală.

Întreagă acțiunea, cum se vede, e pornită împotriva bisericii romano-catolice. Și motivul e defectele de educație pedagogică a catehizației. Atmosfera imbuibată de ideile franc-masone și socialiste exploatează anumite slăbiciuni, care pot deveni apoi dezastruoase pentru biserică.

Și dacă astfel de curente pot prinde teren prielnic în biserică papistașă, care în privința catehizației are organizație mult mai bună decât noi, ce am putea face noi dacă ne-ar amenința astfel de porniri distrugătoare? Pentru că oricum am judeca, noi

și astăzi stăm în deplină desorientare în privința catehizației,*) care atârna dela buna chibzueală a fiecărui catehet în parte. Iar rezultatele sânt cât se poate de șubrede.

Ne aducem aminte doar toți, cari am bătut drumul școlilor străine ce valoare avea pentru noi religiunea. Era un fel de malum necessarium, obiect de a doua mână, pe care nu-l prea luam în seamă.

Materialul peste măsură se tratat ne îndemna să ocolim potecile catehizației, doar eram convinși că la sfârșitul anului catehetul nu ne va face greutăți la trecerea în altă clasă.

E acesta simptom care dăinuiește și astăzi. Și cauzele sânt diferite. Inseși școlile respective nu iau în dreaptă considerare rolul cateheților, mai ales școlile confesionale străine au oarecare aversiune față de cateheții noștri; dispozițiile timpului de catehizare sânt atât de mărețe, încât catehetul e silit să-și strecoare orele sale furșate printre golurile lăsate din grație de respectivele direcțiuni școlare, să-și grupeze elevii în condiții foarte eterogene, pentruca să poată aduna pe toți elevii și elevele din cele 10—12 clase diferite în cele 4—6 ore de catehizație pe săptămână.

Pedepsirea absențelor și a neglijențelor în multe locuri este neglijată, știrbindu-se autoritatea catehetului.

Cea mai mare pricină însă o constituie manualele, care pe de-a-ntregul nu corăspund scopului. Cei ce catehizează de ani de zile, s'au putut convinge câte greutăți are să întâmpine fiecare cu manualele astăzi în

*) Consistorul a luat în programa sa de muncă organizarea și îndrumarea învățământului religios-moral. Va stărui pentru elaborarea programelor analitice și a manualelor cerute de trebuințele suferințelor ale tinerimii. Red.

folosință. În școlile populare se mai pot folosi, dar pentru catehizație sânt necorăspunzătoare. Planul de învățământ te îndrumă să te acomodezi și la catehizație planului din școlile populare. Uită însă, că acolo instrucția întreagă imbină diferitele discipline sprijinindu-se una pe alta.

La școlile străine, unde copilul are de lucru cu limbi străine, ai să birui întâi greutățile cititului, pentruca să poți proceda mai departe.

Elevii au să lupte apoi cu modul de judecată diferit în școală de cel dela catehizație, elementele de legătură între școală și catehizație sânt adeseori potrivnice, și rezultatul e nul. În punctul acesta ar fi multe de zis, lucruri ce nu încap în cadrul unui articol de ziar. Nu cred să fie însă vreun catehet, care să nu confirme aceasta.

O reformă a catehizației e indispensabilă. Scopul nu poate fi ajuns, decât prin mijloace curat pedagogice. Să dăm în mâinile elevilor material, pe care ușor să-l înțeleagă și să-l atragă. Nu exhaurierea materialului de religie este principalul, ci educația morală-religioasă. Și aceasta se poate face prin material mai puțin, select și interesant pentru elev.

Ce sentimente pot deștepta într'un elev trecerea în revistă a atâtor Mardohei și alți asemenea tovarăși? Ce atragere poate avea elevul față de multele definițiuni ale catehizmului astăzi în uz? Sufere catehizația și suferă însuș scopul acesteia, creșterea.

Rane de acestea nu-i mirare dacă nasc porniri atât de periculoase, ca cele dela școlile amintite mai sus.

La noi lecuirea reclamă o chibzuire în temeiul experiențelor de până aici. Avem școli multe, unde catehizează oamenii noștri.

Consfătuiri sistematice ale tuturor acestor cateheți, cari și-ar prezenta experiențele, ar lumina întreagă chestia, ar putea alcătui un plan corăspunzător pentru fiecare școală, ar fixa materialul potrivit și felul de predare, l-ar putea statornici în manuale potrivite, lucru pe care alte organe nu l-ar putea deslega tot așa de favorabil.

Sub călăuzirea Prea Veneratului nostru Consistor s'ar putea pune la cale aceasta, și de sigur ar duce la bun rezultat.

Dr. Sebastian Stanca.

Soartea învățătorilor

(C. I.) Războiul a încetățenit de-a binele cultul banului. Cei cari iau luptă față de această molimă, cei cari luptă pentru înfăptuirea și întărirea ordinii morale, — poate drept pedeapsă, — trebuie să îndure cea mai neagră mizerie.

Munca edificatoare a acestor «muncitori nerăsplătiți ai pâinii», în toate țările acum este lucru de a doua mână. Demonul patimii oarbe, demonul distrugerii are întâietate.

Soartea învățătorului totdeauna a fost ca a săracului Lazăr din evanghelie: s'a mulțămît cu puțin.

Vremea de acum însă este de o realitate zdrobitoare. Cei lipsiți de îndrăzneală sânt călcați în picioare: militărește, cum s'ar zice.

Corpul didactic primar și secundar din capitala țării noastre a înțeles indemnul vremii, și pentru a-și asigura un codru cinstit de pâine, — în măsura muncii ce-o desvoaltă, — nu s'a mai mulțămît cu «umilite rugări», care erau trecute frumos la dosar, ci printr'o manifestație impozantă a cerut ca dorințele lor legitime să fie împlinite fără amânare.

FOIȘOARA

Ypres

— Înflorirea și decăderea unui vestit oraș din Flandra —

Nu există acum nicăiri, pe teatrul de război apusean, un loc mai interesant ca orașul Ypres, (nemțește Ypern) disputat de ani de zile prin lupte din cele mai îndârjite.

Valuri de sânge prețios au curs aici; orașul însuși nu mai e azi decât o grămadă de ruine.

Comorile sale artistice și arhitectonice nu vor mai fi pomenite de acum înainte decât de istorie.

Istoricii n'au dat prea mare atenție orașului Ypres. Spre deosebire de celelalte orașe ale Flandrei, Ypres nu-și are cronicarul.

Dar, din bogatul material de manuscrise din arhiva orașului, îți poți face totuș un tablou al orașului din secolele trecute.

În anul 805 Carol cel Mare a fondat aci o judecătorie, de unde rezultă că orașul trebuie să fie și mai vechi încă.

De unde i se trage numele, nu se știe exact.

Pe vremea romanilor i se zicea *Hypetrum* sau *Ipra*. Poate că i s'a spus astfel dela râulețul Ypreleed, pe care e așezat orașul. Se mai poate că acest nume să vie dela un fel de copac, numit de francezi Ypreaux și de flamanzi Ypen, care se găsește în abundență prin părțile acelea.

Pe de altă parte este lucru bine stabilit, că orașul a fost fondat de germani. Grație hărniciei, destoiniciei și iubirii lor de ordine, comerțul orașului Ypres era înfloritor încă din secolul al XII-lea, și târgul orașului era vizitat nu numai de comercianți englezi, ci și de negustori spanioli și lombarzi; căci postavurile din Ypres erau renumite pe acea vreme. Fabricația postavului constituia și pentru Ypres, ca și pentru multe orașe din Flandra și de pe malul Rinului, nervul vital al comerțului său.

Pe la începutul secolului XIII-lea au fost zidite vastele hale de postav, măsurând 4800 metri în perimetru, o bună dovadă de gradul înalt de propășire culturală și comercială, la care ajunsese orașul încă pe vremea aceea. Enorme erau aceste hale vaste, și totuș nu erau monotone

cu toate că aveau 48 de ferestri pe o singură fațadă; acoperișul era întretăiat de turnul în patru colțuri, ce pornea din fațadă, compensând prin înălțimea sa, lungimea halei.

Sus pe turnul *Belfried*, înalt de 70 metri, tipic pentru orașele vechi ale Flandrei, stătea de veghe paznicul, care anunța primejdiiile, chemând prin sunete de clopote cetățenii la apărarea libertății lor amenințate.

Aceste hale ale orașului Ypres (caracteristice pentru arta gotică pe terenul profan), au fost restaurate mai târziu și conțineau multe picturi prețioase ale măestrilor cunoscuți.

Dintre celelalte monumente arhitectonice ale orașului Ypres, acum distrus, trebuie să mai amintim în primul rând catedrala gotică St. Martin, una din cele mai frumoase ale Belgiei, zidite în secolul al XIII-lea. În această biserică se află mormintele mai multor mari episcopi. Portalul și ferestrele bisericii erau opere de artă recunoscute ca atare; acest locaș sfânt, unic în felul său, a fost mereu împodobit în cursul secolelor cu fel de fel de opere de artă.

Peste drum de hale este muzeul, în care se găseau nu numai tablourile celor mai

vestiți măestri olandezi (ca Van Dyck și Jordaens), ci și antichități prețioase și produse ale industriei manuale flandrice.

Încă în timpuri dintre secolul al XIV-lea și al XVIII-lea se găseau în Ypres foarte multe case de zid și lemn, de cea mai interesantă arhitectură. Toate acestea au pierit acum de pe fața pământului, războiul a distrus cu brutalitate aceste documente ale unei culturi înaintate.

Istoria orașului Ypres a fost scrisă cu sânge. Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea orașul număra 200.000 locuitori și ajunsese la apogeul înfloririi sale.

Astăzi englezii, cari ar dori să joace alături de francezi rolul de apărători și salvatori ai orașului Ypres, ar trebui să-și aducă aminte că orașul acesta a decăzut tocmai din vina Angliei, fără a mai putea să se ridice vreodată.

Căderea orașului a fost precedată și preparată de diferite revolte populare și de ciuma din 1347 și în cele din urmă direct provocată de asediul englezilor, cari au alungat pe cei din urmă țesători.

Orașul a văzut peste 2 secole timpuri și mai grele, când a fost jăfuit și prădat de trupele ducelui Alba, apoi când a fost ocupat de Alexandru Farnese, ocu-

Presa din capitală a scris articole prietenești despre acești tovarăși de muncă, arătând că a trecut vremea fagăduelilor dulci și a vorbelor mari: «Slujba ta, dascăle, este o apostolie, fii idealist!»

Dascălul adevărat niciodată nu va uita, că el este chemat să răspândească cât mai multă lumină și că răsplata muncii sale nu i se va da în lumea aceasta.

Simțul de conservare însă îi șoptește, că și el este om ca ori și care altul; are stomah, pe care nu-l poate mulțumi cu aer, ci cu hrană întăritoare, care acum este înfiorător de scumpă. Ca el să poată munci, să se poată jertfi pentru toți, trebuie să aibă asigurată trai cinstit, omenesc.

Atât și numai atât a dorit totdeauna învățătorimea în idealismul ei; căci, la avuție n'a râvnit nici odată, și tot numai atât doresc și cei ce din cauza răutății omenești, care se numește și politică, trebuie să-și amărase zilele muncind la micile noastre locașe de lumină, cu râvnă apostolică — în așteptarea ajutorului promis.

Mersul războiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 27 Mai. (Of.) Frontul italian: În legătură cu întreprinderile de recunoaștere din 25 Mai ale italienilor, mai multe batalioane de alpin, cu sprijin de foc foarte înverșunat al artileriei și al aruncătoarelor de mine, au atacat pozițiile noastre situate la sud de strămoșia Tonală; o mică parte a liniilor noastre intru câțva au respins-o; după aceasta am împedecat înaintarea mai departe a dușmanului.

Budapesta, 28 Mai. (Of.) În partea dela Tonală, lucrarea războinică a slăbit ieri. Incercările repetate de înaintare ale italienilor le-am respins. O parte din materialele zidite în ghețarul Presena au ajuns în mâinile dușmanului. La sud de Caposile, în urma unui atac puternic de recunoaștere, sprijinit de focul violent al tunurilor și al aruncătoarelor de mine, o nelămurită parte a primelor noastre linii a rămas în mâinile italienilor.

Șeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 27 Mai. (Marele cartier general) Frontul vestic: La sudvest de Materen, cu ocazia întreprinderilor succese, am făcut prizonieri englezi. Activitatea de tunuri pe liniile de luptă s'a redeșteptat numai în orele de după amiază. Artileria dușmană a fost activă mai ales pe teritoriul dela Kemmel, pe malul nordic dela Lys, între Arras și Albert, și pe țărmul vestic al Avrei.

Berlin, 28 Mai. (Marele cartier general). Frontul vestic:

De a lung de Kemmel și Lys, pe câmpul de luptă de pe malurile Sommei și pe Avre, luptele de tunuri au fost ieri mai puternice.

pație care i-a redus la 5000 numărul locuitorilor.

În timpul războaielor de cucerire ale lui Ludovic al XIV-lea, Ypres a fost cucerit de 4 ori de francezi.

În timpul secolului al XVIII-lea el și-a schimbat mereu stăpânirea, până ce în congresul din Viena a fost alipit Țărilor de jos.

La 1830, când s'a despărțit de Olanda, Ypres a trecut în sfârșit la Belgia.

Clădirile vestite începuseră a se ruina, și erau odată aproape să fie desființate. Dar oamenii totuși s'au socotit alt cum: nu le-au înlăturat, ci dimpotrivă au restaurat toate aceste amintiri prețioase ale trecutului.

Așa a trăit Ypres, în liniște și pace, până în ziua când a izbucnit marele război dela 1914, care a adus primejdii nouă și cumplite asupra orașului aproape uitat.

Spre odihnă

*Cătră culburi trag cocorii.
Pintre trunze-acum se duce,
În pas lin, ușor o boare
În afunduri să se culce.*

Reforma electorală. În ședința comisiunii parlamentare din 25 l. c., înainte de a se începe desbaterea asupra §-u lui 8, ministrul președinte *Wekerle* anunță că paragraful acesta s'a redactat de nou din partea lui *Eugen Balogh*, în înțelegere cu ministrul de justiție, *Gustav Töry*.

Noul paragraf înșiră cazurile, în care cineva este exclus dela exercitarea dreptului de vot. Pierde, pentru totdeauna, dreptul de vot:

1. funcționarul public, învățătorul, preotul, avocatul, dacă au fost osândiți pentru *purcare nepatriotică*, la pierderea oficiului;

2. persoana, despre care autoritățile au constatat mai pe sus de orice îndoială, că în vremea războiului a trecut pe partea dușmanului, sprijinindu-l prin spionaj sau serviciu înarmat, ori s'a depărtat de bună voie pe teritoriul dușman, sau prin vorbe roștite, scrise ori tipărite ș. a. și-a manifestat sentimentele de simpatie cu dușmanul.

Eugen Balogh motivează noul paragraf cu aparițiile experiențelor la invaziunea română.

Comisiunea hotărăște, ca paragraful să se tipărească și să se desbată în ședința de Vineri în 31 Mai n.

Între Formezele și Locker am pătruns în liniile franceze și am adus peste 300 de prizonieri.

Atacul principelui moștenitor german la sud de Laon a fost împreunat cu deplină izbândă: diviziile de acolo franceze și engleze le-am înfrânt.

Armata generalului *Böhm* a ocupat cu asalt dealurile *Chemin des Dames*.

După pregătire formidabilă de artilerie, infanteria noastră cu o bravură incomparabilă a forțat în zorii zilei trecerea peste *Ailette* între *Vaux Aillon* și *Craonne*, și mai departe spre răsărit între *Cerbeny* și *Aisne* a pătruns în liniile engleze.

În orele de dimineață am ocupat cu asalt: *Pinon*, *Chavigny*, fortul *Malmaison*, *Courtecour*, *Cerny*, *Mont d'Hiver*, *Craonne*, *Mont Villers* și întăriturile tari de lângă *Berry* au *Bac* și dela nordul său.

Pe la amiază, în lupte necurmate, între *Vailly* și *Berry* au *Bac* am ajuns la râul *Aisne*. În înaintarea noastră iresistibilă, am trecut după amiază râul *Aisne* și am dus luptele în ținutul, care fusese cruțat de război încă din anul 1914. De pe înălțimile păduroase întărite ale malului sudic am respins de repetate ori dușmanul.

Armata generalului *Frideric Bülow*, între *Sapineul* și *Brimont*, a respins dușmanul din pozițiile sale fortificate peste canalul *Aisne-Marne*, și pe țărmul vestic al canalului a cuprins localitățile *Cornicy*, *Camoy* și *Louvre*.

Până acum se raportează despre cinci-sprezece mii de prizonieri.

Între *Meusa* și *Mosela*, pe linia de luptă din *Lorena*, s'a redeșteptat activitatea războinică. Din înaintarea noastră, îndreptată din liniile dușmane, am adus peste o sută cincizeci de prizonieri aparținători la diferite regimente franceze și americane.

Ludendorff.

*Codrul tace. Cântăreții
Odihnesc în voie bună...
Te du, suflăte pribege,
La odihnă. Noapte bună!*

Ioan Berghia

Povestire tristă

*Lasă 'n largul depărtării
Basmul vremilor trecute.
Doarmă 'n pulberea uitării
Toate clipele visării
Cu priviri pustii și mute.*

*Tu rămâi cu mângăiere,
De-a fost scris, așa să fie.
Eu mă stâng, cum floarea piere,
Când setoasă apă cere
Dela norul, ce-o să vie.*

*Pe mormântul meu să crească
Tămâiță două fire,
Și vre-o mână omenească
Să se 'ndure, să sădească
Flori din trista povestire.*

Ioan Berghia

Sinodul din Arad

După serviciul divin — Sf. Liturgie și chemarea Duhului Sfânt, — oficiat de P. S. Sa episcopul diecezan *Ioan I. Papp* cu mare asistență, sinodul s'a deschis la ora 12 și un sfert în sala de gimnastică a școlii civile de fete de lângă reședința episcopescă.

La masa prezidială, de-a dreapta P. S. Sale, seșea comisarul comitei suprem, *Dr. Barabás Béla*, de-a stânga P. C. Sa vicarul Roman R. Ciorogariu, lângă comisar își ocupă locul talmaciul *Dr. Brenndörfer*, comisar ministerial la preparandia din Arad.

Prezidentul episcop rostește cuvântul de deschidere. (L-am publicat în numărul 52 al ziarului nostru).

Despre cursul sinodului, *Biserica și Școala* publică următorul raport:

După deschiderea sinodului se constituie biroul provizor. La apelul nominal membrii sinodului își prezintă credenționalele. Constatându-se prezența deputaților în număr cerut de a putea aduce hotărâri valide, membrii sinodali se împart — conform regulamentului afacerilor interne — în 4 secții pentru censurarea actelor electorale și verificarea mandatelor.

Ședința a doua s'a ținut tot Duminică la orele 6 după amiază. Se autentică procesul verbal al ședinței prime. Se citește prin referenți rapoartele secțiunilor verificatoare, după care urmează alegerea comisiunilor prevăzute în regulamentul afacerilor interne. Constituit fiind prin aceasta Sinodul, P. S. Sa prezintă actele intrate la Sinod, între cari și rescriptul contelui *Apponyi Albert* la adresa P. S. Sale, despre numirea unui comisar pentru a exercita la Sinod dreptul de control al guvernului, precum și avizul comisarului *Barabás* către P. S. Sa, despre însărcinarea primită. Ambele citite de notarul *Dr. Sever Micla* au fost ascultate în tăcere solemnă. La propunerea dlui deputat *Nicolae Roxin*, Sinodul ia numai decât următoarea hotărâre unanimă:

«...Deoarece esibitul amintit atinge o afacere absolut neobișnuită până acum între agendele acestui sinod și este de o importanță capitală pentru viața autonomă-constituțională a bisericii noastre gr.-or. române: în temeiul §-lui 14 punct 6 din regulamentul afacerilor interne, — acest esibit să se predea pentru studiere și referare unei comisiuni speciale».

Tot la propunerea aceluși deputat, în comisiune se alege: *Roman R. Ciorogariu*, *Dr. Gheorghe Ciuhandu*, *Mihai Păcățian* și *Gherasim Sârb* din cler, iară dintre mireni: *Nicolae Zigre*, *Dr. Ioan Suciu*, *Dr. Gheorghe Popa*, *Dr. Aurel Lazar*, *Sava Raicu*, *Petru Ionașiu*, *Dr. Gheorghe Adam* și *Vasile Goldiș*. Totodată se decide, ca raportul acestei comisiuni să se pună ca primul obiect la ordinea de zi în proxima ședință. La ședința aceasta n'a luat parte comisarul. — Ziua de Luni a fost consacrată lucrărilor în comisiuni.

Ședința a treia s'a ținut Marți la orele 10. După citirea și autenticarea procesului verbal al ședinței a II-a ia cuvântul comisarul. Aduce la cunoștința Sinodului, că ministrul cultelor *Apponyi* l-a însărcinat a-l reprezenta la acest sinod pentru a exercita dreptul de control al guvernului. Încetând contele *Apponyi* de a mai fi ministru, a cerut instrucțiuni dela noul ministru al cultelor contele *Zichy János*, care susținând dispoziția antecesorului său, asemenea l-a încredințat a-l reprezenta la Sinod și a-l saluta în numele său. Roagă notarii Sinodului, ca în procesele verbale să nu româneze numele localităților, scriind în loc de *Nagyvárad* *Oradea-mare*, ci să folosească numirea oficială maghiară.

Imediat după vorbirea comisarului se trece la ordinea de zi stabilită, cetindu-se în mijlocul unei atențiuni generale prin raportorul *Nicolae Zigre* următorul proiect de concluz unanim al comisiunii speciale:

Față cu actul din 7 Mai 1918 de sub Nr. 4919/1918 prez. al dlui ministru de culte și instrucțiune publică, prin care comunică P. S. Sale dlui Episcop, că «evenimentele din timpul din urmă au provocat trebuința, ca statul ungar să-și exerciteze mai intensiv dreptul de supremă inspecțiune în adunările bisericii gr.-or. române», spre care scop a încredințat cu reprezentarea dănsului la ședințele sinodului întrunit la 12 Mai a. c. pe domnul comite suprem al orașului liber reg. Arad, învestindu-l chiar și cu drept de dispoziție asupra sinodului eparhial și în considerarea faptului, că acest act al dlui ministru este fără precedentă în viața constituțională a bisericii noastre:

Sinodul eparhial, ca reprezentanță legală și statutară a eparhiei în temeiul §-lui 96 punctul 1 al Statutului Organic, atât din punctul de vedere al dreptului canonic,

cât și din cel al dreptului public de stat face următoarele constatări:

I. Din punctul de vedere al dreptului canonic, recunoscut prin punctul I al dispozițiilor generale din Statutul Organic, cu provocare și la articolul de lege IX din 1868, autonomia noastră bisericească se întemeiază pe dreptul divin, din care rezultă originea și mențiunea dumnezeiască a acestei biserici: de a promova binele sufletesc al credincioșilor săi și de-a fi, în cadrele doctrinelor sale, de folos și la realizarea misiunii sociale a statului politic.

Raportul dintre biserică și stat se întemeiază pe porunca Mântuitorului de a da Împăratului ce este a Împăratului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu. Această învățătură demarcă absoluta independență în cele duhovnicești a bisericii față de stat și absoluta independență în cele lumești a statului față de biserică. Acestea două instituțiuni conform învățăturilor creștine se unesc numai în comunul izvor al Dumnezeirii, căci nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu, și astfel raportul lor se concretizează în ajutorul împrumutat de a împlini poruncile lui Dumnezeu.

În acest înțeles biserica ortodoxă universală a acceptat totdeauna pentru sine sprijinul puterii supreme lumești în chipul de «supremus ecclesiae tutor et custos canonum», sub forma de supremă inspecțiune în scopul apărării sale. Astfel și biserica ortodoxă română din statul ungar, ca parte integrantă a bisericii ortodoxe ecumenice de Răsărit, stăpânită de puterea tradițiilor obligatoare și pentru dânsa, a recunoscut și pururea va recunoaște îndreptățirea și chemarea supremei puteri lumești din acest stat, a regelui apostolic ungar, de a da bisericii noastre sprijinul său și ocrotirea sa controlatoare în îndeplinirea chemării divine a acestei biserici, deci dreptul de supremă inspecțiune a regelui în acest înțeles; dar după cum biserica peste tot, astfel și biserica ortodoxă română din patrie, credincioasă doctrinei sale, că «trebuie a ascultă pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni», nu a admis și niciodată nu va admite un astfel de raport între sine și stat, care i-ar creia pîedeci în dreptul său autonom de a-și împlini misiunea divină pe pământ. Biserica nu caută niciodată conflict cu statul; dar, dacă din partea acestuia s'ar încerca stănenirea ei întru împlinirea misiunii sale, ea se va înarma cu rezistența pasivă și orice jertfă i s'ar cere, ea va da acea jertfă și va aștepta cu răbdare învingerea adevărului.

II. Sub raportul dreptului public ungar: Sinodul eparhial al diecezei Aradului constată, că autonomia bisericii gr.-or. române din regatul ungar a fost înarticolată în art. de lege IX din 1868, prin care constituția ei a devenit parte integrantă a constituției statului ungar. Această lege la §-ul 3 statorosește situația de drept public a bisericii noastre și pe baza acestui § s'a alcătuit Statutul Organic al nostru.

Acest statut se întemeiază pe următoarele două principii cardinale:

1. Libertatea autonomă a bisericii, și
2. Rezervarea dreptului de supremă inspecțiune.

Dreptul supremei inspecțiuni a regelui, conform dreptului public ungar, învolva în sine, că regele este supremul inspector al confesiunilor recepte, le apără situația de drept constituțional, supraveghează libertatea și drepturile bisericilor și ca să nu depășească drepturile și sfera lor de competență. Prin urmare regele este în drept, ca orișicând să ceară lămuriri cu privire la chestiunile bisericii.

Acest drept de supremă inspecțiune se exercită numai cu privire la confesiunile recepte și exclusiv din partea regelui, fapt, care rezultă atât din articolul de lege IX dela 1868, cât și din deosebirea dintre situația de drept a confesiunilor recepte față de confesiunile numai recunoscute (art. de lege LIII din 1895).

Deosebirea aceasta se marchează mai vârtos prin următoarele: Situația de drept a unei confesiuni recepte se creiază prin înarticolarea în lege, iar cea a unei confesiuni recunoscute numai prin ordinațiune ministerială; confesiunile recepte stau exclusiv sub supremă inspecțiune a regelui, pe când confesiunile recunoscute stau numai sub inspecțiunea ministerială ori a organelor subalterne de stat; publicitatea adunărilor bisericești ale confesiunilor recepte nu este obligatorie.

Dreptul supremei inspecțiuni ca drept majestatic, după cum se vede din cele de mai sus, nu are caracter preventiv, dar nici că poate fi de acest caracter, deoarece în asemenea caz ar sta în contradicție ideologică cu noțiunea autonomiei bisericești.

În virtutea dreptului de supremă inspecțiune se pot controla ulterior dispozițiunile luate, dar libertatea de acțiune a bisericii nu poate fi încetată și nu se

poate cere introducerea și ingerința altor factori externi, afară de cei prevăzuți în Statutul-organic.

Privind din acest punct de vedere raportul dintre stat și biserica noastră ortodoxă română din patrie, Sinodul eparhial e convins, că biserica ortodoxă română din regatul ungar e investită cu deplina libertate autonomică și religioasă, și că pe bază legală nu este modru de a se lua împotriva acestei biserici dispoziții preventive.

După celea premise, față cu actul ministerial Sinodul eparhial află că actul ministerial de sub întrebare nu poate fi considerat ca bazat pe § 3 al articolului de lege IX din 1868, deoarece nu e emanat de Maiestatea Sa.

Sinodul eparhial află mai departe, că la adunările bisericești nu poate participa activ nici un alt organ, care nu e prevăzut în statutul organic. Statutul organic nu conține nici o dispoziție, pe urma căreia un comisar regal ori guvernial să poată avea sferă de activitate în cadrele lucrărilor noastre autonome. Nici chiar forma exercierii dreptului de supremă inspecție prin comisar regal, cum s'a sistematizat în constituția bisericească a coreligionarilor sârbi, nu e introdusă în Statutul nostru Organic. Având în vedere, că ambele mitropolii ortodoxe din patrie sunt organizate pe baza aceluiaș articol de lege, după normele de interpretare a legilor urmează, că intenția Maiestății Sale și cea a legislației a fost, ca dreptul supremei inspecțiuni față cu biserica noastră să nu se exercite prin comisari. De altfel chiar și în §-ul 8 al Statutului Organic sârbesc se statorește numai condiționat, «pentru cazul, dacă Maiestatea Sa ar dori, ca dreptul său de inspecție să-l exercite prin comisar regal». Aceasta însă nu se poate ingeră în pertractările și în concluzile congresului și nu-i poate împiedeca activitatea legală.

Această dispoziție concretă tocmai confirmă principiul exprimat mai sus, că dreptul de supremă inspecție nu poate intenționa să stănjenească libertatea autonomică, — acest drept nu poate avea tendință nici preventivă, nici polițială. Comisariatul regal involvă numai un act de prezență neavând altă facultate, decât să promoveze concluzile la locul mai înalt.

Astfel actul ministerial pomenit nu numai că jignește libertatea autonomică a bisericii noastre, făcându-l acest drept cu desăvârșire iluzoric, ci totodată prejudecă și față cu un drept maiestatic prin aceea, că dl. ministru nu numai uzează de un drept rezervat exclusiv Maj. Sale, ci pe un comisar ministerial îl investește prin putere dela sine cu atribuții mai mari decât cele rezervate unui comisar regesc.

III. Dar nu numai însuș actul exmiterii unui comisar ministerial, ci și motivarea acestei măsuri este jignitoare, lipsindu-i orice bază legală și etică. Ordinațiunea ministerială ridică împotriva bisericii noastre ca instituție o gravă învinuire fără de a concretiza și dovedi fapte. Acuză, care condamnă și execută pedeapsa fără de ascultare și fără de a da posibilitatea de apărare.

Amăsurat doctrinei divinului său Intemeietor biserica noastră pururea a propagat cu zel nestins între credincioșii săi supunere cetățenească, neclintită iubire de patrie și credință către Înaltul Tron moștenită din moși strămoși.

În restimpul de aproape jumătate veac de viață constituțională a bisericii noastre, niciodată nu s'a ridicat asupra corporațiilor noastre bisericești învinuirea ca aceasta, care să le timbreze fără nici un temei, și nici măsuri de retorziune nu s'au luat până acum niciodată față de aceste corporațiuni.

Rezonul guvernamentului de stat și principiile etice nu numai că nu justifică, ci dimpotrivă eschid un astfel de procedeu lipsit de orice fel de premise și aplicat fără să-i fi premers cândva măcar vre-o admoniere.

De altminteria această pedepsire ministerială pare a fi rezultatul unei confuzii de noțiuni, pentru că viața, activitatea și manifestarea bisericii înseși, ca instituție morală și de drept, nu se poate confunda cu atitudinea ori pornirile eventual greșite ale unor credincioși singuratici de ai ei. Iar întrucât învinuirea cuprinsă în motivarea ordinațiunei ministeriale ar intenționa să vizeze astfel de caz sau cazuri, când unul ori mai mulți reprezentanți din sinul corporațiilor noastre bisericești ar fi manifestat ținută ostilă intereselor statului, ori ar fi agitat, Sinodul eparhial se simte îndatorat, ca asemenea suspiciuni și învinuiri lipsite de temei să le respingă cu toată demnitatea și să protesteze contra lor cu toată energia. În întreg decursul vieții noastre constituționale nu ni s'a dat caz, ca vre-un membru al corporațiilor noastre bisericești să fi deviat dela linia de conduită

patriotică, ce se dovedește și prin faptul că nu a fost tras la răspundere nici un singur deputat sinodal ori congresual, deși acestia nu se bucură de dreptul de imunitate.

Dar chiar presupunând asemenea cazuri, nu se poate ca să fie pedepsite instituțiuni și corporațiuni pentru eventualele păcături ale singuraticilor indivizi astăzi, când drept idee conducătoare a vremii se fixează principiul responsabilității individuale și nu cel al responsabilității colective.

IV. În considerarea tuturor celor premise, Sinodul eparhial având convingerea, că actul ministerial pomenit violează drepturile autonome ale bisericii noastre garantate prin sfintele ei canoane și prin constituția patriei:

a) amână ședințele sale, și decretează a se înainta o reprezentațiune către Înaltul Guvern, și în caz de lipsă prin guvern la Coroață, cerând revocarea acestei dispoziții jignitoare,

b) autorizează prezidiul, ca pentru continuarea ședințelor acestei sesiuni să convoace membrii Sinodului când va afla pentru aceasta momentul potrivit;

c) Sinodul dă ambelor Consistorii îndemnizare ca până la votarea bugetelor trebuințele materiale să și-le acopere în cadrele bugetelor anterioare, autorizând tot atunci ambele Consistorii, ca din ședințe plenare să provadă și eventualele trebuințe extraordinare ivite peste cadrele bugetelor de acum.

Propunerea comisiei e primită cu însuflețire unanimă.

Program

pentru examenele publice dela școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii, la finea anului școlar 1917/18.

Marți în 11 Iunie n. 1918:

- a. dela 8—10 ore a. m. *Religie* (toate elevele)
- b. „ 10—12 „ „ „ *Clasa I civilă*.
- c. „ 3—5 „ d. a. „ *II* „

Mercuri în 12 Iunie n. c.:

- a. dela 8—11 ore a. m. *Clasa III civilă*.
- b. „ 3—5 „ d. a. „ *IV* „

Joi în 13 Iunie n. c.:

- a. dela 3—5 ore d. a. *Muzica instrumentală* (pian) și *Cântări* (toate elevele).

Lucrurile de mână, desen și caligrafie sunt expuse în decursul examenelor într-una din salele școlii.

Direcțiunea școlii.

Știrile zilei

Maiestățile Lor în Budapesta. Duminecă în 26 Mai a. c. la orele 7½ seara Maiestățile Lor, regele Carol și regina Zita, au sosit în Budapesta. Dela gara de ost părechea regală s'a dus direct la opera regală, unde a fost întâmpinată de contele Nicolae Bánffy. Maiestățile Lor au ascultat programul stător din executarea de cântece și recitări. După terminarea reprezentației, părechea regală a fost sărbătorită de public cu ovațiuni furtunoase. Reprezentația, dată în scopuri de binefacere, a dat un rezultat material de peste trei sute de mii coroane.

Luni la amezii, domnitorul a primit în audiență pe ministrul prezident *Wekerle* și pe ministrul de alimentație *Windischgrätz*. Maiestatea Sa și-a exprimat recunoștința, cu prilejul terminării izbutite a revirărilor, tuturor persoanelor, care au contribuit la aceasta. Luni după amiază, Maiestatea Sa a acordat audiențe generale.

La ora 3 părechea domnitoare a plecat din cetate la gară, unde au primit pe primarul capitalei, pe șeful poliției și pe directorul prezident al căilor ferate de stat. Înainte de plecare, suveranul a zis: Am fost foarte fericit, că mi s'a dat puțința de a veni iarăși la Budapesta; regret că trebuie să părăsesc capitala ungară, dar aștept vizita regelui bavarez la Viena.

La ora 3½ trenul de curte s'a pus în mișcare.

Comisari la examene. Comisar al guvernului, pentru examenul de maturitate dela gimnaziul nostru din Brașov, este numit consilierul de secție în ministeriul de culte și instrucțiune publică, dl *Dr. Petru Ionescu*. — La examenul de maturitate la școala noastră comercială din Brașov ministrul ungar de comerț va fi reprezentat prin dl *Wilhelm Paul*, prezidentul camerei de comerț din Brașov.

Concertul Veturia Triteanu. Programa concertului de Sâmbătă în 1 Iunie n., dat

în sala dela *Unicum* în Sibiu, de către cântăreața de cameră, d-na Veturia *Triteanu*, și pianistul virtuos Emric *Hegyi*, este următoarea: 1. Beethoven, Sonata Es. dur op. 27 (E. Hegyi); 2. V. Burmester: a) Cântec, b) Du bist wie eine Blume, c) Das dunkle Ziel, d) Abschied (Veturia Triteanu); 3. Schubert-Liszt: Fantazia pribeagului (E. Hegyi); 4. Crouvoisier-Burckhardt: Cântecul harfistei. Rahmaninov: Liliac. O. Schoek: Götterklage. R. Wagner: Arie din Tannhäuser (Veturia Triteanu); 5. Chopin: Nocturno Cis-moll, Scherzo Cis-moll. Strauss-Tausig: Nachtfalter (E. Hegyi). — Prețul Locurilor: Loja 20 cor., locul I. 6 cor., locul II. 5 cor., locul III. 4 cor., loc de stat 2 coroane. Bilete se vând la Librăria G. Meyer în Piața mare. Inceputul concertului la ora 8 seara.

Censura și prim-ministrul. Un comunicat din Budapesta spune, că ministrul prezident *Wekerle* și-a rezervat sieși controlul excepțional în timpul de astăzi asupra presei. Acest control fusese până acum exercitat din partea ministrului de justiție.

† **Remus Roșca.** Unul dintre cei mai harnici și devotați lucrători pentru luminarea poporului nostru, Remus Roșca, învățătorul școlii noastre confesionale din Hărăstăș, (tractul protopopesc Turda), fiul fostului protopresbiter al aceluiaș tract Dr. P. Roșca, a încetat din viață în spitalul de rezervă Alba-Iulia la 7/20 Mai a. c. în urma morbului contras în decursul serviciului militar. Rămășițele lui pământești au fost așezate spre veșnică odihnă în cimiterul militar de acolo, în prezența profesorilor și elevilor școlii de ofițeri în rezervă, în 9/22 l. c. Fie-i somnul lin și memoria binecuvântată!

Acțiunea olandezelor. Femeile din Olanda au adresat o petiție de pace către soțiile căpeteniilor din statele aflătoare în război. O asemenea petiție s'a înaintat și: reginei din Olanda, reginei mame de acolo, reginelor din celelalte țări și scaunului papal.

Campanie de eamnă. În conferința ultimă a statelor înțelegerii, ținută la Paris și Abbéville, s'a discutat și recunoscut necesitatea campaniei a cincea de eamnă. S'a înființat o comisiune, care sub conducere militară se va îngriji de providerea aliaților cu cele necesare în cursul iernii.

Noi prelați papali. Pontificele român Benedict al XV-lea a numit prelați papali pe domnii Dr. Vasile Suci, vicar capitular, și Dr. Victor Smigelski, canonic în Blaj.

† **Filon Fiucș,** inv. ort. rom. în Șinca-nouă, după scurte și grele suferințe, împărțit cu sf. Taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în spitalul comitatens din Făgăraș în 10/23 Mai 1918 la 12 ore a. m. în etate de 38 de ani. Rămășițele sale pământești s'au depus spre veșnică odihnă Duminecă în 13/26 Mai în cimiterul bisericii ort. rom. din Șinca-nouă. Odihnească în pace!

Se mărește dieceza Caransebeșului prin pacea cu România. Dieceza Caransebeșului prin rectificarea graniței dinspre România și comitatul Caraș-Severin, câștigă următoarele comune: Verciorova cu 129 case și 885 locuitori, Valma cu 113 case și 511 locuitori, Iloyița cu 186 case și 812 loc., Moisești cu 91 case și 309 loc., Podeni cu 266 case și 970 loc., Negruța cu 127 case și 467 loc., și Guravii cu 107 case și 658 locuitori.

Pacea ruso-ucraineană. Hatmanul *Skoropadski*, a comunicat consiliului comisariilor poporului, că Ucraina e aplicată să înceapă la Kiev pertractări de pace cu Rusia.

Serviciu divin la onomastica ex-țarului. Neue Freie Presse are informația, că în 19 Mai a. c. din prilejul onomasticeii fostului țar Nicolae al II-lea, s'a ținut în Kiev serviciu divin, la care au participat mulți ofițeri.

Correspondența cu prizonierii din Rusia. «Korrespondenz Wilhelm» scrie, că de câteva luni s'a întrerupt comunicația postală regulată cu Rusia, și astfel corespondențele prizonierilor noștri aflați în Rusia numai cu greu străbat. Întreruperea comunicației postale e împreună cu desorganizarea internă din Rusia și cu operațiunile militare din Finlanda. Autoritățile noastre au luat măsuri pentru înlăturarea greutăților de comunicație.

Dictatura lui Wilson. Se scrie din Washington, că la propunerea secretarului de stat Baker comisiunea de război a parla-

mentului american a acceptat dispoziția, ca președintele Statelor-Unite să poată chema sub drapel un contingent nelimitat de soldați. Până acum, după legea despre puterea armată, președintele avea îndreptățirea să reflecteze numai la un milion de soldați.

Si **Nikaragua.** Republica Nikaragua se află cu Austro-Ungaria în raport de război.

Restabilirea proprietății private în Rusia. Din Lugano se anunță, că guvernul lui Lenin se ocupă cu ideea restabilirii proprietății private în Rusia și voeste să ofere băncilor posibilitatea de a-și relua activitatea. Cercul guvernamental sânt de credință, că numai lucrarea unui împrumut din străinătate mai poate feri Rusia de catastrofa economică-financiară.

Deputatul german Naumann la București. Autorul lucrării *Europa Centrală*, deputatul german *Frideric Nauman*, a ținut de curând în București a conferință despre aparițiile politice economice în cursul războiului.

Prețurile făinei. Magistratul Sibiului anunță, că începând din săptămâna aceasta se stabilesc următoarele prețuri urcate pentru făină, și anume de kg.: făină de copt (Backmehl) 1 cor. 80 fileri, răină de prăjeală (Kochmehl), 1 cor. 10 fil., făină de pâne 72 fil., de cucuruz 90 fil., de săcară 1 coroață, o pâne 80 fileri. Făina are să fie bine măsurată și prețurile exact observate.

Femeile engleze și războiul. În anul 1914 în fabricile de muniție ale Angliei lucrau 200.000 de femei. Agența Reuter vestește, că de prezent în fabricile de muniție lucrează cam un milion de femei.

O revistă apără orfanii. Războiul actual a scos la iveală necesitatea ocrotirii orfanilor. Revista «Unitarius közlöny» Nr. 5 din Mai a. c. arată, că sânt două feluri de orfani: Unii au avut părinți, dar li-au murit; alții sânt orfani, cari au avut părinți, dar nu-i mai au, deși trăiesc. Revista înțelege pe copiii *nelegiuți*, de cari părinții se lapadă. Societatea disprețuiește cu nedrept pe acești copii. Cei chemați, îndeosebi preoții, au datorința să schimbe felul acesta de gândire al societății și să îndemne pe cei greșiți a pași la taina căsătoriei, legitimându-i copiii.

Contribuiri pentru sanator. În scopul clădirii sanatorului pentru tuberculoși, în răstimpul dela 19 până la 24 Maiu a. c. au dăruit următorii: N. Zaharie 10 cor. 20 fileri și 1% contribuiri benevole 30 cor. 68 fileri. Oferte se primesc și în viitor la Cassa de asigurare a muncitorilor din cercul sibian, piața Zeughof Nr. 5 și 6.

O mamă și opt copilași ai săi pentru eternizarea memoriei ficei respective surorii lor. Adânc întristată mamă *Victoria Jina* n. *Lazar*, preoteasă în Subpeatră și cei 8 copii ai săi, anume: *Silviu* stud. cl. II. gimn., *Elena* și *Letiția*, eleve în clasa III resp. II civilă, *Adrian*, elev în cl IV elem., *Mări-oara*, *Octavia*, *Virginia* și *Anastasia*, în nemărginită durere pentru pierderea ficei respective surorii lor *Virginia*, fost elevă în cl. I elem., decedată la 12 Decemvrie 1914 în Turda, și întru eternizarea memoriei ei, pun temei cu 100 cor., plătibile în rate, la *Legatul Virginia Jina, pentru ajutorarea copiilor săraci din Valea-Geogelului aplicați la meserii*. Implorând mângăiere familiei cucernicului părinte *Vasile Jina* și îndeosebi celor 8 copilași, frațiori ai decedatei *Virginia*, pentru exemplul atât de grăitor ce-l dau și altora, când vorba este să ne arătăm dragostea față de iubiiții noștri, mutați dela noi, pentru darul generos exprimat sincere mulțumite: *Vic. Tordășianu*, președintele Reuniunii sodailor români din Sibiu.

Teatre în Sibiu

Teatrul orașului. Director: Leo Bauer. Joi, în 30 Mai: *Contele de Luxemburg*, operetă de Lehar.

Vineri, în 31 Mai: *Casa cu trei fete* (Das Dreimäderlhaus), operetă cu muzică din Schubert.

Inceputul la: 7½ ore seara.

Teatru cinematograf. Apollo, Strada Schewis. Directoară: D-na Emil Tóth.

Joi, în 30 Mai: *Corbi*, piesă detectivă. Vineri, în 31 Mai: *Primăvară în eamnă*, comedie în 4 acte.

Inceputul la: 7 și 9 ore seara.

Nr. 137/918.

(112) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa I (primă) Chintelnic, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Reflectanții calificați și cu îndreptățire a competiției la parohii de clasa I își vor așterne cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și cu prealabila încuviințare a subsemnatului, pe lângă observarea dispozițiilor din regulamentul pentru parohii, concurenții, în vreo Duminecă ori sărbătoare, se vor putea prezenta în biserică spre a cânta, respective a liturgiei, ori cuvânta.

Bistrița, la 9/22 Aprilie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Bistrița, în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

Nr. 638/918.

(113) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala gr. or. română din Făgăraș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele: salar 1200 coroane, și anume: dela biserică 800 cor., dela Ven. Consistor 400 cor., ajutor votat la Nr. 3543 Școl. 1917.

Cvartir în edificiul școalei și 20 cor. relut de grădină.

Nr. 639/918. Calbor, întregirea postului învățătoresc.

Emolumentele: Salar 1200 cor. din arunc. cvartir în edificiul școalei și 20 cor. relut de grădină.

Cererile se înaintează la oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Făgăraș.

Alesul este obligat a cânta cu copiii de școală la sfânta liturghie, în toate Duminecile și sărbătorile de peste an în biserică.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 637/918.

(114) 1—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II Voivodenii micl din protopresbiteratul Făgăraș se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B și congruă.

Petițiile să se înainteze cu documentele prescise subsemnatului oficiu, iar concurenții să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Însoțirea de credit din Danoș — Dánosi Hitelszövetkezet

(Comitatul Târnava mare — Nagyöküllő megye)

Contul Bilanț cu 31 Decemvrie 1917.

Activa—Vagyon.	Mérleg-számla 1917 dec. 31-én.	Pasiva—Teher.	
	K f	K f	
Cassa în numărar — Pénztár készlet	5,815—	Capital de cvote — Részjegyek	2,340—
Imprumut de război — Hadikölcsön	2,100—	Fond de rezervă — Tartalék alap	3,556-26
Acții la bănci — Részvények	200—	Fondul: Realități — Ingatlanok alapja	3,853—
Imprumuturi — Kölcsönök	36,100—	Dep. spre fructific. — Takarékbetétek	52,714-37
Cumpăna — Hidmérleg	300—	Inter. anticipate — Előlegezett kamatok	135-88
Depuneri proprii — Saját betétek	18,684-51	Profit curat — Tiszta nyereség	600—
	63,199-51		63,199-51

Contul Profit și Pierdere

Debit — Tartozik	Nyereség- és Veszteség-számla	Credit — Követel	
	K f		
Interese de cont-curent — Folyószámla kamat	1,673—	Inter. de împrumuturi — Kamat bevétel	1,626-31
Inter. după depuneri — Betéti kamat	1,732-39	Provizțiuni și interese restante — Jutalék és késedelmi kamatok	2,379-53
Contribuție: — Adó: directă și aruncuri — egyenes és pótdó	306-73	Venite dela cumpănă -- Hidmérleg hozama	485-70
10% după inter. de depuneri — 10% a betéti kamat után	173-08	Dividendă — Részvények kamatai	93-70
Ajutor bisericii — Segély az egyháznak	180—	Venite dela arândă — Földhaszonbér	373-83
Remunerații — Tiszteletdíjak	150—	Interese după depunerile proprii — Saját betéti kamatok	184-51
Chirie — Házbér	50—		
Spese de administrare — Kezelési költségek	250-15		
Porto postal — Posta költség	28-23		
Profit curat — Tiszta nyereség	600—		
	5,143-58		5,143-58

Daneș (Dános), la 31 Decemvrie 1917.

Pompiliu E. Constantin m. p.,
director — igazgató.

Ioan Bendorcean m. p. (228),
cassar — pénztárnok.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Zaharie Medrea m. p.,
președinte — elnök.

Ioan Tilicea m. p. (37),
v.-pres. — alelnök.

Ioan Langa m. p. (225).

Zaharie Cristea m. p. (51).

Ioan Cristea m. p. (218).

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente, le-a aflat în regulă și în consonanță cu registrele. — Alólirott felügyelő bizottság jelen számlákat megvizsgálván azokat helyesnek, és a könyvekkel egyhangzóknak találtuk.

Daneș (Dános), la 10 Maiu 1918.

Petru Dopp m. p.,
pres. — elnök.

Eroftciu Cristea

Nicolae Bogolea m. p.,
vice-pres. — alelnök.

Ioan Hudea m. p. (63)

Vasile Constantin m. p.

Ioan Crișan m. p. (27).

Redactor responsabil Dr. Gheorghe Comșa.

În loc de alt anunț.

În 29 Mai a. c. la 8½ ore înainte de amiază, după grele suferințe, a trecut la cele veșnice, în etate de 80 de ani, buna noastră soție, mamă, bunică și soacră

Matilda Zeibig n. Csaki.

Înmormântarea se va face Vineri în 31 Mai, la 3 ore după amiază, din capela noului cimiter orășenesc.

A fost îngerul nostru păzitor!

Jalnica familie.

Rugăm a se absta dela vizitele de condolență.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria Arhidiecezană,
din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,
idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor.,
cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu—
: : Nagyszeben, se află de vânzare : :

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu,
Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrațiuni și 3 faesimile.

Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodi Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu
: Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omili și euvântări bisericești

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fil.

A apărut:

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Eftrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciune înainte de împărtășirea cu s. cuminătură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminătură; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumoasă, în coloare roșie, cu 60 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

A apărut

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluște-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seară; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte neazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vânăta cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corectă nu numai pentru trebuințele sufletești ale oricărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din război, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** în Sibiu:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane